

Lös upp den strikta heltidsnormen

Alla vet att planeten skulle må bra av att vi konsumerade mindre. Många försöker också hålla igen, tänka efter och handla klokt.

Men då kan man få Svenskt näringsliv på sig. Förra julen gick de ut med helsidesannonser om allt elände som skulle drabba handlare, tillverkare och i slutändan oss själva om vi inte fortsatte att köpa. Propagandan fortsätter nu i andra former. Konsumenter beskrivs som jordens frälsare genom att ideligen köpa nytt som förmodas vara miljövänligare: mobiltelefoner, bilar och så vidare.

Det är lätt att visa att detta sällan gagnar miljön. Men då brukar Jonas Frycklund, den ettrigaste av deras konsumtionsförespråkare, klämma till med att det inte hjälper att hålla igen på sin konsumtion. Köper man inte det

ena så "psyser det alltid ut" i form av någon annan konsumtion. Summan blir i alla fall konstant. Så passa på att njuta – syndafloden kommer kanske inte ikapp oss. Eller mig i alla fall.

FRYCKLUND har faktiskt en gnutta rätt. De flesta av oss jobbar en viss fixerad tid som ger en given lön, vårt "konsumtionsutrymme". För några är det snålt tilltaget men de flesta har också pengar som bara psyser ut. Det skulple, handen på hjärtat, gå att dra ner, särskilt om det fanns tid till anpassning. Men propaganandan för att konsumera är massiv så det är inte helt lätt.

Det finns dock ett tredje alternativ: att begränsa sitt konsumtionsutrymme genom att arbeta mindre. Växla arbete/lön till fri tid. Den lösningen är nästan bortdefinierad ur vårt

Att begränsa sitt konsumtionsutrymme genom att arbeta mindre. Växla arbete/lön till fri tid. Den lösningen är nästan bortdefinierad ur vårt medvetande och politiskt sovan- de. Ändå är det en riktig win-win-lösning: jorden får bättre och den som kan lösa livspusslet får bättre.

medvetande och politiskt sovande. Ändå är det en riktig win-win-lösning: jorden får bättre och den som kan lösa livspusslet får bättre. Lätt sagt men svårare att göra eftersom arbetstiden är så fixerad. Bara 28 procent säger att de kan välja att utöka sin arbetstid för att höja sin inkomst (SCB 2008; detta visar också att jobbskatteavdraget är ett slag i luften). Förmodligen gäller ungefär detsamma ifråga om att minska arbetandet (om man inte har särskilda skäl som barn eller sjukdom). Andra hinder kan vara praktiska problem och arbetsgivarens medgivande; kanske tycker arbetskamraterna att man sviker.

Det kan också vara macho att stå pall för 8 timmar om dagen eller mer. Kortare arbetstid har beskrivits som en "mjuk" fråga, en fråga för kvinnor att driva, vilket är besynnerligt. Män har väl lika mycket intresse av fri tid.

DÄRFÖR BORDE VI lösa upp den strikta heltidsnormen och skapa en "deltidsekonomi" som höllandarna lyckats göra. Kanske till och med befria oss från begrepp som "heltid" och "deltid" som går tillbaka på en tid när alla krafter måste spännas för att försörja oss. Den dag vi kan anpassa vårt arbete efter vad vi behöver konsumera så kommer inga onödiga pengar att pysa ut. *

CHRISTER SANNE
christer.sanne
@glocalnet.net

Christer är samhälls-
forskare, debattör och
författare till bland an-
nat boken Keynes
barnbarn.

Fria

11/2009